

رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی

✍ دکتر حلیمه رحمانی

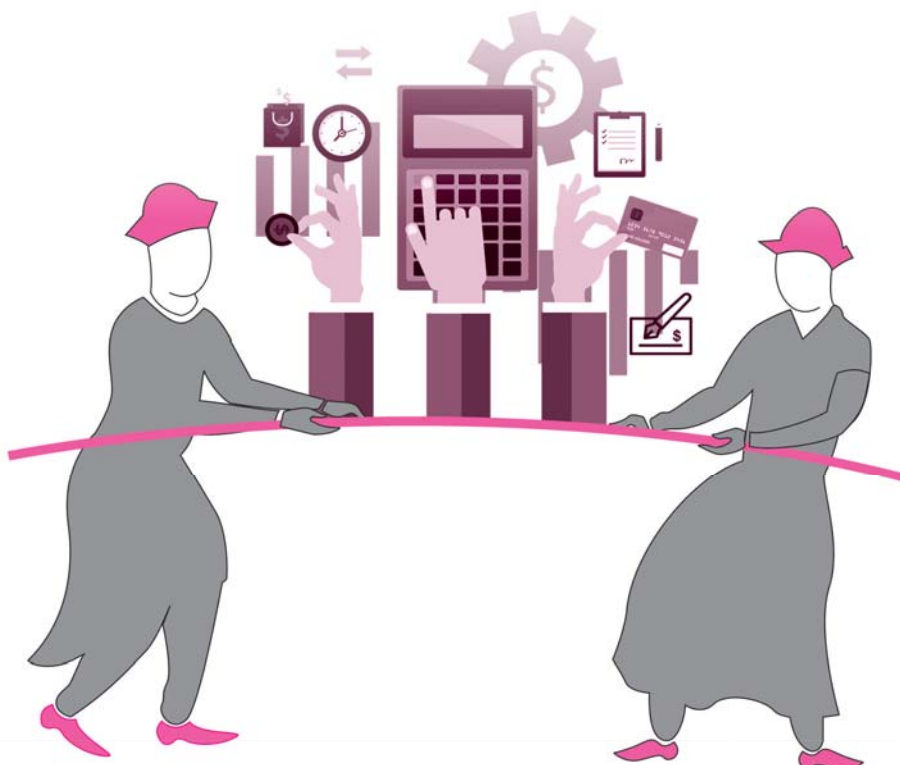
تعریف رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی در استانداردها

طبق تعاریفی که از رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی در استاندارد حسابرسی ۵۶۰ و استاندارد حسابداری ۵ ارائه شده است، این پرسش مطرح می‌شود که این تعاریف آیا به یک موضوع مشترک اشاره دارند؟ یا از برخی جنبه‌ها با هم متفاوت هستند؟ در این نوشتار سعی بر این است که به این سوال پاسخ داده شود تا به این ترتیب درک روشنی از این‌گونه رویدادها حاصل شود.

طبق تعریف ارائه‌شده در استاندارد حسابداری ۵ با عنوان «رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه»، رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه، رویدادهای مطلوب و نامطلوبی است که بین تاریخ ترازنامه و تاریخ تایید صورتهای مالی رخ می‌دهد. این رویدادها را می‌توان به دو گروه طبقه‌بندی کرد:

گروه اول- رویدادهای تعدیلی بعد از تاریخ ترازنامه که شواهدی در مورد شرایط موجود در تاریخ ترازنامه فراهم می‌کند. برای مثال، فروش یک قلم از داراییها پس از تاریخ صورتهای مالی به ارزشی به مراتب پایین‌تر از مبلغ دفتری آن که فراهم‌کننده شواهدی از کاهش ارزش داراییهای مذکور در تاریخ ترازنامه است. این رویدادها، مستلزم تعدیل صورتهای مالی است.

گروه دوم- رویدادهای غیرتعدیلی بعد از تاریخ ترازنامه که بیانگر شرایط ایجادشده بعد از تاریخ ترازنامه است. این رویدادها، تنها در صورت بااهمیت بودن، نیازمند افشا در صورتهای مالی هستند. برای مثال، وقوع آتش‌سوزی پس از تاریخ صورتهای مالی که منجر به واردشدن خسارت عمده‌ای به داراییهای شرکت شده است و مبلغ جبران خسارت توسط بیمه، نمی‌تواند که این خسارت را پوشش دهد.

این تماس تلفنی (یعنی واقعیت)، نشان از رویدادی دارد که در تاریخ صورتهای مالی وجود داشته است و در نتیجه آن، باید ارقام صورتهای مالی اصلاح شود (یعنی رویداد تعدیلی مستلزم تعدیل صورتهای مالی) و اگر چنین نشود، حسابرس باید نظر خود را تعدیل کند. در صورت نبود این شرایط، حسابرس هیچگونه مسئولیتی در خصوص این گونه واقعیتها ندارد.

با مقایسه تعاریف ارائه شده، اغلب منظور از «رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه» و «رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی»، رویدادهای یکسانی می باشد و هر دو اشاره به رویدادهایی دارند که مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی هستند. اما این دو دسته رویداد، از چهار جنبه با هم تفاوتی دارند. در جدول ۱، به طور خلاصه این تفاوتها ارائه شده است.

جنبه اول مربوط به دوره زمانی زیر پوشش آنهاست. طبق تعریف ارائه شده در استانداردهای حسابرسی، دوره زمانی زیر پوشش رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی، طولانی تر از دوره این رویدادها طبق استانداردهای حسابداری است. در استانداردهای حسابداری، دوره زمانی تعریف شده برای این رویدادها از تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ تأیید آنهاست. در حالی که در استانداردهای حسابرسی، این دوره زمانی از تاریخ صورتهای مالی شروع شده و تا بعد از انتشار آنها را نیز پوشش می دهد؛ یعنی بعد از تاریخ تأیید آنها و گزارش حسابرس نسبت به آنها.

جنبه دوم در رابطه با دامنه شمول الزامهای این استانداردهاست. طبق استانداردهای حسابداری، دامنه شمول شامل رویدادهای پس از تاریخ

از طرفی طبق تعریف ارائه شده از «رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی» در استاندارد حسابرسی ۵۶۰ با عنوان «رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی»، منظور از این رویدادها، رویدادهای واقع شده بین تاریخ صورتهای مالی و تاریخ گزارش حسابرس می باشد. این رویدادها، در واقع همان رویدادهایی هستند که طبق تعریف استاندارد حسابداری ۵ مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی هستند، ولی دوره زمانی طولانی تری را پوشش می دهند (یعنی تا تاریخ گزارش حسابرس به جای تاریخ تأیید صورتهای مالی).

علاوه بر این، در استاندارد حسابرسی ۵۶۰ به واقعیهایی که حسابرس پس از تاریخ گزارش خود از آن مطلع می شود، نیز اشاره شده است. به این ترتیب که چنانچه حسابرس پس از تاریخ گزارش خود، از واقعیهایی مطلع شود که اگر در آن تاریخ، حسابرس از آنها مطلع می بود، ممکن بود گزارش خود را اصلاح کند، باید اقدامی در این خصوص انجام دهد. این گونه واقعیتها، در واقع نشانههایی مبنی بر وجود همان رویدادهایی هستند که طبق تعریف استاندارد حسابداری ۵ مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی هستند. برای مثال، ممکن است حسابرس چند روز پس از امضای گزارش، یک تماس تلفنی از یکی از اعضای هیئت مدیره قبلی شرکت دریافت کند که حاکی از وجود اشتباه یا تقلب با اهمیتی در صورتهای مالی است یا از طریق یکی از کارمندان قبلی شرکت، مطلع شود که تقلب با اهمیتی در خصوص یکی از اقلام صورتهای مالی صورت گرفته است.

جدول ۱- مقایسه مفهوم رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی در استانداردهای حسابداری و حسابرسی

استاندارد حسابداری ۵	استاندارد حسابرسی ۵۶۰	
از تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ تأیید صورتهای مالی	از تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ گزارش حسابرس (رویدادها) پس از انتشار صورتهای مالی (واقعیت ها)	دوره زمانی
رویدادهای تعدیلی که مستلزم تعدیل در صورتهای مالی است یا رویدادهای غیرتعدیلی با اهمیت که مستلزم افشا در صورتهای مالی هستند (بین تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ تأیید صورتهای مالی)	رویدادهای تعدیلی که مستلزم تعدیل در صورتهای مالی است یا رویدادهای غیرتعدیلی با اهمیت که مستلزم افشا در صورتهای مالی هستند (بین تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ گزارش حسابرس) واقعیهایی که حسابرس پس از تاریخ گزارش حسابرس از آن مطلع می شود	دامنه شمول
مدیران اجرایی (اشخاص مسئول تهیه صورتهای مالی)، مسئول تشخیص رویدادهایی است که مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی هستند	حسابرس مسئول کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب در این مورد است که تمام رویدادهای واقع شده بین تاریخ صورتهای مالی و تاریخ گزارش حسابرس، که مستلزم افشا یا تعدیل در صورتهای مالی است، مشخص شده باشد حسابرس برای اجرای روشهای حسابرسی پس از تاریخ گزارش حسابرس مسئولیتی ندارد	مسئولیت
تا تاریخ تأیید صورت های مالی : مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی بعد از تاریخ تأیید صورتهای مالی	تا تاریخ گزارش حسابرس : مستلزم افشا یا تعدیل صورتهای مالی بعد از تاریخ گزارش حسابرس : مستلزم تعدیل اظهار نظر حسابرس	معیار تشخیص

است. رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی در سه مقطع زمانی ممکن است رخ دهند:

مقطع زمانی اول- بین تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ گزارش حسابرس،

مقطع زمانی دوم- بین تاریخ گزارش حسابرس تا تاریخ انتشار صورتهای مالی، و

مقطع زمانی سوم- پس از انتشار صورتهای مالی.

در **نمودار ۱** طبقه‌بندی رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی و مسئولیت حسابرس در خصوص آنها مشخص شده است. همانطور که در **نمودار ۱** مشخص شده است، طبق استاندارد، در مقطع زمانی اول یعنی تاریخ صورتهای مالی تا تاریخ گزارش حسابرس، مسئولیت حسابرس کاملاً مشخص است. در این مقطع زمانی، حسابرس مسئولیت دارد روشهای حسابرسی را اجرا کند که هدف از طراحی آن، کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب در این مورد است که تمام رویدادهای واقع شده در این فاصله زمانی، که مستلزم افشا یا تعدیل در صورتهای مالی است، مشخص شده باشد. اما در مقاطع زمانی دوم و سوم، یعنی پس از تاریخ گزارش حسابرس، طبق استاندارد، به طور کلی حسابرس مسئولیتی برای اجرای روشهای حسابرسی در مورد صورتهای مالی ندارد؛ مگر این که از واقعیهایی مطلع شود که اگر در تاریخ گزارش حسابرس از آن مطلع می‌شد، ممکن بود گزارش حسابرس را اصلاح کند. در **نمودار ۲**، به طور خلاصه این مسئولیتها ارائه شده است.

همانطور که در **نمودار ۲** نشان داده شده است، در مقطع زمانی دوم یعنی فاصله زمانی بین تاریخ گزارش حسابرس و تاریخ انتشار صورتهای مالی، حسابرس باید از مدیران اجرایی بخواهد که صورتهای مالی را اصلاح کنند. در صورتی که مدیران اجرایی صورتهای مالی را اصلاح کنند، حسابرس باید:

- تمام روشهای حسابرسی لازم را تا تاریخ گزارش جدید گسترش دهد،
- گزارش جدیدی نسبت به صورتهای مالی اصلاح شده صادر کند، و
- اگر پیش از این گزارش به شرکت ارائه شده است، تمامی نسخه‌های گزارش صادر شده قبلی را جمع‌آوری کند.

در برخی از شرایط، ممکن است اصلاح صورتهای مالی توسط مدیران اجرایی محدود به رویداد(های) تعدیلی شود. در این حالت حسابرس:

- مجاز است روشهای حسابرسی را تنها به آن اصلاح محدود کند،
- باید گزارش جدیدی نسبت به صورتهای مالی اصلاح شده صادر کند، و
- اگر پیش از این گزارش به شرکت ارائه شده است، باید تمامی

صورتهای مالی است؛ ولی طبق استانداردهای حسابرسی، دامنه شمول شامل رویدادها و واقعیهایی پس از تاریخ صورتهای مالی است.

جنبه سوم در رابطه با مسئولیت حسابرسان و مدیران اجرایی، در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی است. طبق استانداردهای حسابداری، مدیر نسبت به رویدادهای واقع شده بین تاریخ صورتهای مالی و تاریخ تایید آنها مسئولیت دارد؛ اما طبق استانداردهای حسابرسی، حسابرس در خصوص رویدادهای واقع شده بین تاریخ صورتهای مالی و تاریخ گزارش حسابرس مسئولیت دارد؛ در حالی که نسبت به رویدادهای پس از تاریخ گزارش حسابرس به خودی خود مسئولیتی ندارد؛ مگر این که از واقعیتی مطلع شود که اگر در تاریخ گزارش از آن مطلع می‌شد، ممکن بود نظر خود را تعدیل کند. حسابرس در صورت اطلاع از این گونه واقعیهایی، باید از مدیران اجرایی بخواهد که صورتهای مالی را اصلاح کنند. مطلع شدن حسابرس از واقعیهایی یاد شده ممکن است از طریق روشها و منابع مختلفی نظیر ارائه خدمات مالیاتی، ارائه خدمات مشاوره‌ای، کارمندان واحد تجاری که در حال حاضر در استخدام شرکت هستند یا پیش از این بوده‌اند، کارکنان حسابرسی که حسابرسی میان دوره‌ای را انجام می‌دهند، و مخبرهای گمنام یا حتی شایعات، صورت گیرد.

جنبه چهارم همان طور که در تعریف این رویدادها طبق استانداردهای مربوط ارائه شده است، مربوط به معیار تشخیص آنهاست. در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی (طبق استانداردهای حسابرسی)، این معیار گسترده‌تر از رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه (طبق استانداردهای حسابداری) است.

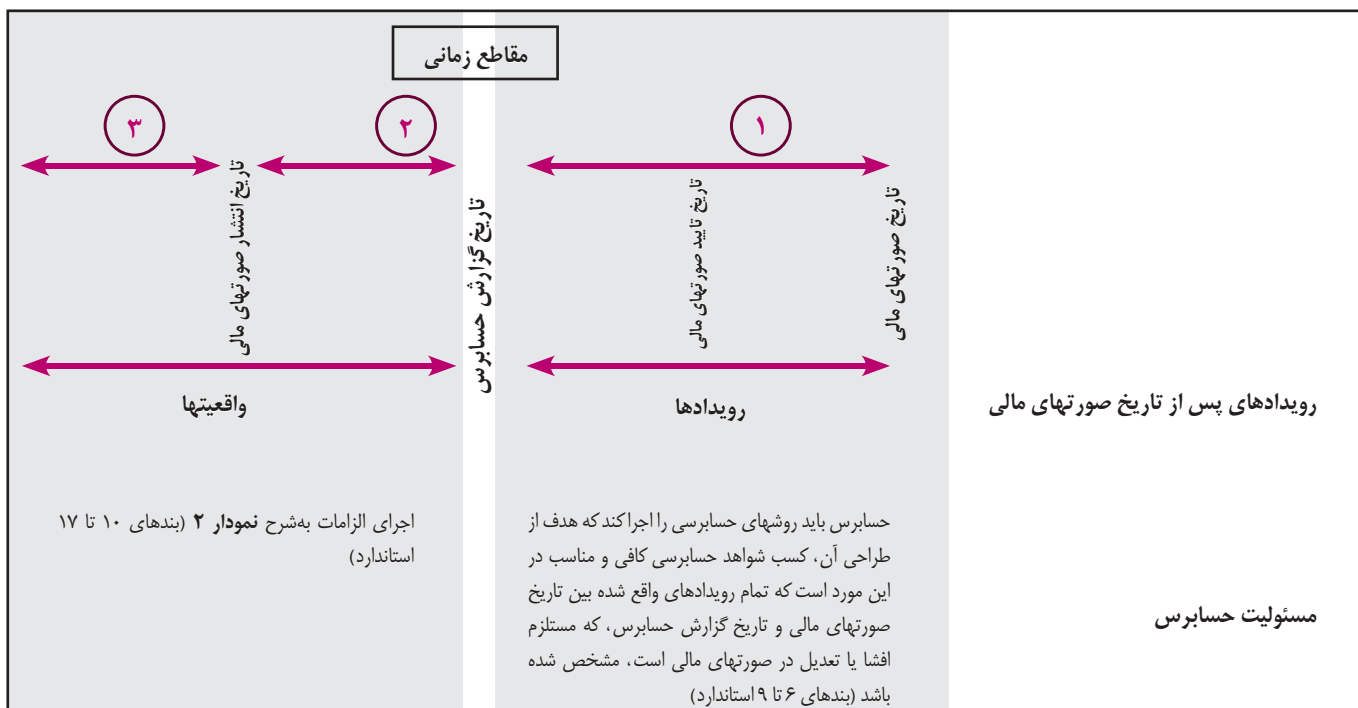
بر این اساس، دامنه شمول، دوره زمانی، معیار تشخیص، و مسئولیت‌های حسابرس (طبق استانداردهای حسابرسی) گسترده‌تر از دامنه شمول، دامنه زمانی، معیار تشخیص، و مسئولیت‌های مدیران شرکت (طبق استانداردهای حسابداری) است.

مسئولیت حسابرس در ارتباط با رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی

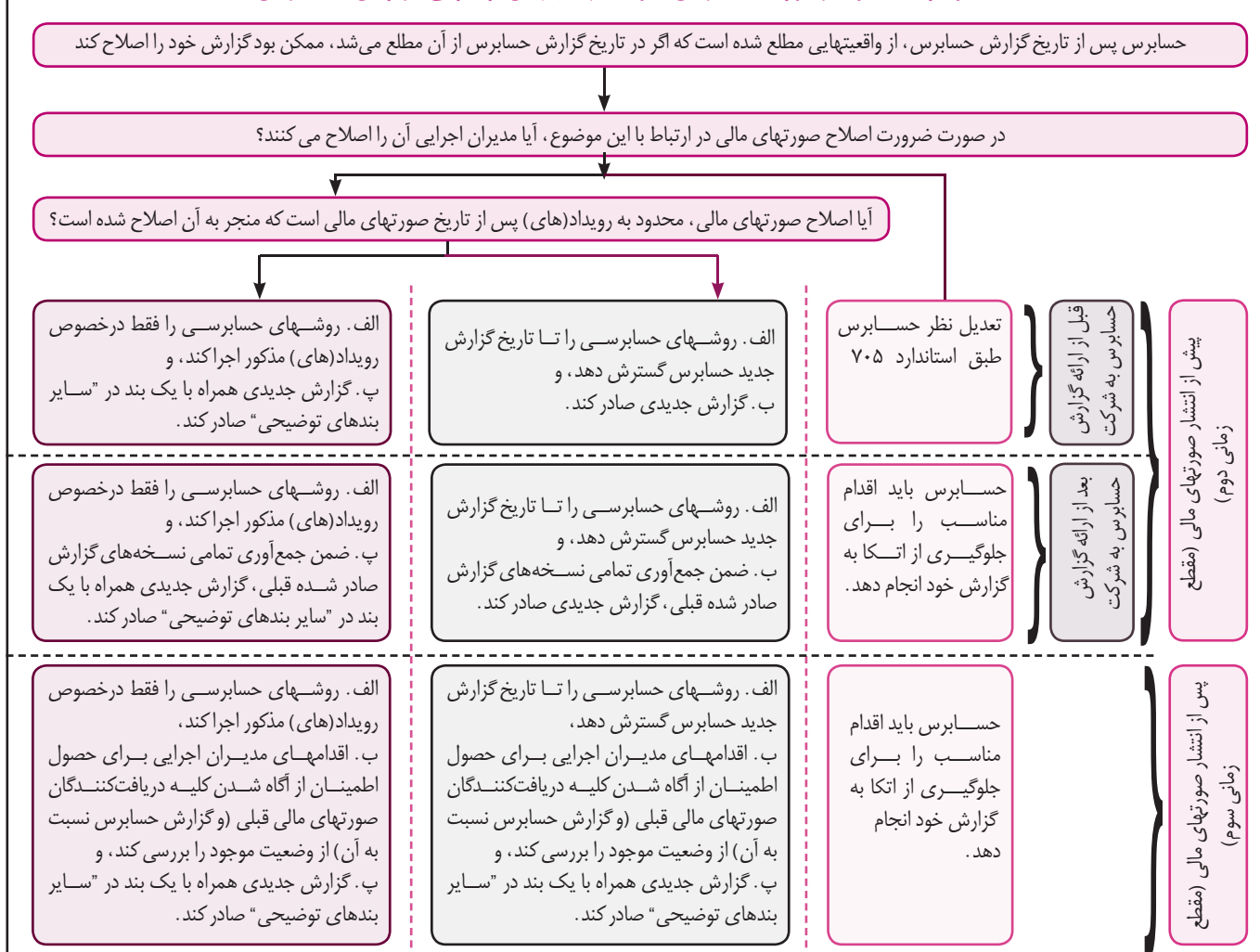
طبق تعریفی که از رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی در استاندارد حسابرسی ۵۶۰ ارائه شده است، این سوال مطرح می‌شود که آیا حسابرس در خصوص رویدادهایی که پس از تاریخ گزارش خود واقع شده‌اند نیز مسئولیت دارد یا خیر؟ هدف این بخش از مقاله، پاسخ به این سوال است.

مسئولیت حسابرس در خصوص رویدادهای پس از تاریخ گزارش حسابرس، بسته به مقطع زمانی مورد بررسی، متفاوت

نمودار ۱- الزامات کلی استاندارد حسابرسی ۵۶۰ در خصوص نحوه برخورد حسابرس با رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی

نمودار ۲- نحوه برخورد حسابرس با واقعیتهای پس از تاریخ گزارش حسابرس

نسخه‌های گزارش صادر شده قبلی را جمع‌آوری کند.

تفاوت دو حالت فوق در این است که گزارش جدید حسابرس در زمانی که اصلاح صورتهای مالی توسط مدیران اجرایی محدود به رویدادهای تعدیلی شده است، باید شامل یک بند در سایر بندهای توضیحی باشد که در آن تصریح شود روشهای حسابرسی در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی، محدود به آن اصلاحی می‌شود که در یادداشت‌های توضیحی صورتهای مالی توصیف شده است.

مثال ۱:

برای روشن‌تر شدن موضوع، مثالی ارائه می‌شود. برای مثال اطلاعات زیر را فرض کنید:

تاریخ صورتهای مالی ۲۹ اسفند ۱۳۸۱

تاریخ تایید صورتهای مالی ۳۰ خرداد ۱۳۸۲

تاریخ گزارش حسابرس نسبت به صورتهای مالی ۳۱ تیر ۱۳۸۲

هنوز صورتهای مالی منتشر نشده است. در تاریخ ۵ مرداد ۱۳۸۲، حسابرس از طریق یکی از کارکنان قدیمی شرکت از وجود تقلب بااهمیتی در صورتهای مالی مطلع می‌شود که مستلزم تعدیل صورتهای مالی است و اگر حسابرس در تاریخ گزارش خود از آن مطلع می‌بود ممکن بود نظر وی تعدیل شود. حسابرس از شرکت می‌خواهد که صورتهای مالی را اصلاح کند. در این مرحله دو حالت ممکن است پیش بیاید:

حالت اول: شرکت در تاریخ ۲۰ مرداد ۱۳۸۲ تمام اقلام صورتهای مالی را اصلاح و به‌روز می‌کند. در این حالت، حسابرس باید تمام روشهای حسابرسی را تا تاریخ جدید گسترش دهد و گزارش جدیدی نسبت به صورتهای مالی منتشر کند. در این شرایط، حسابرس طبق الزامهای استاندارد حسابرسی ۷۰۵، در صورت لزوم می‌تواند نظر خود را تعدیل کند. بدیهی است که تاریخ گزارش جدید حسابرس نمی‌تواند قبل از تاریخ تایید صورتهای مالی اصلاح شده (یعنی ۲۰ مرداد ۱۳۸۲) باشد.

حالت دوم: اصلاح صورتهای مالی توسط شرکت تنها محدود به همین رویداد تعدیلی خاص می‌باشد. به عبارتی در این حالت، تاریخ تایید صورتهای مالی به‌جز در مورد رویداد تعدیلی قبلی، همان تاریخ قبلی یعنی ۳۰ خرداد ۱۳۸۲ می‌باشد. این موضوع از طریق یادداشت توضیحی شماره *** در صورتهای مالی توصیف می‌شود. در این حالت، حسابرس باید روشهای حسابرسی را تنها در مورد رویداد مزبور تا تاریخ گزارش جدید اجرا کند. با توجه به این‌که تاریخ کلی تایید صورتهای مالی تغییری پیدا نکرده است، تاریخ گزارش حسابرس نیز تغییری پیدا نمی‌کند؛ ولی حسابرس باید در گزارش جدید خود بندی در «سایر بندهای توضیحی» درج کند که در آن تصریح کند روشهای حسابرسی در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی، محدود به اصلاحی می‌شود که در یادداشت توضیحی شماره *** صورتهای مالی توصیف شده است.

در مثال بالا چنانچه شرکت از اصلاح صورتهای مالی خودداری ورزد، اگر حسابرس هنوز گزارش را به شرکت تحویل نداده باشد، باید بسته به اهمیت موضوع، طبق استاندارد حسابرسی ۷۰۵ نظر خود را تعدیل کند. اما اگر حسابرس گزارش را به شرکت تحویل داده باشد، باید از شرکت بخواهد که پیش از انجام اصلاح لازم، از انتشار صورتهای مالی برای اشخاص ثالث خودداری کند.

در مقطع زمانی سوم یعنی پس از انتشار صورتهای مالی، به‌طور کلی مسئولیتهای حسابرس مشابه مسئولیتهای وی در مقطع زمانی دوم است. در این مقطع نیز در صورتی که مدیران اجرایی صورتهای مالی را اصلاح کنند، حسابرس باید:

- تمام روشهای حسابرسی لازم را تا تاریخ گزارش جدید گسترش دهد،
- اقدام مدیران اجرایی برای حصول اطمینان از آگاه‌شدن کلیه دریافت‌کنندگان صورتهای مالی قبلی (و گزارش حسابرس نسبت به آن) از وضعیت موجود را بررسی کند، و
- گزارش جدیدی نسبت به صورتهای مالی اصلاح شده صادر کند. گزارش جدید حسابرس در این شرایط، باید شامل یک بند در سایر بندهای توضیحی باشد که در آن، به دلیل اصلاح گزارش حسابرس و به یادداشت توضیحی صورتهای مالی که در آن علت اصلاح صورتهای مالی مطرح شده است اشاره شود.

در این مقطع زمانی نیز در برخی از شرایط، ممکن است اصلاح صورتهای مالی توسط مدیران اجرایی محدود به رویداد(های) تعدیلی شود. در این حالت حسابرس:

- مجاز است روشهای حسابرسی را تنها به آن اصلاح محدود کند،
- اقدام مدیران اجرایی برای حصول اطمینان از آگاه‌شدن کلیه دریافت‌کنندگان صورتهای مالی قبلی (و گزارش حسابرس نسبت به آن) از وضعیت موجود را بررسی می‌کند، و
- گزارش جدیدی نسبت به صورتهای مالی اصلاح شده صادر کند. گزارش جدید حسابرس باید شامل یک بند در سایر بندهای توضیحی باشد که در آن، به دلیل اصلاح گزارش حسابرس و تاریخ گزارش قبلی حسابرس اشاره شود و همچنین تصریح شود روشهای حسابرسی در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی، محدود به آن اصلاح است که در یادداشت‌های توضیحی صورتهای مالی توصیف شده است.

تفاوت دو حالت بالا، در مطالبی است که در بند سایر بندهای توضیحی به آنها اشاره می‌شود. در حالت دوم، علاوه بر مطالبی که در در حالت اول در بند سایر بندهای توضیحی ذکر می‌شود، باید به محدودبودن روشهای حسابرسی به رویداد تعدیلی مورد نظر نیز اشاره شود.

مثال ۲:

برای روشن تر شدن موضوع مجدداً مثالی ارائه می‌شود. برای مثال اطلاعات زیر را فرض کنید:

تاریخ صورتهای مالی	۲۹ اسفند ۱۳۰۱
تاریخ تایید صورتهای مالی	۳۰ خرداد ۱۳۰۲
تاریخ گزارش حسابرس نسبت به صورتهای مالی	۳۱ تیر ۱۳۰۲
تاریخ انتشار صورتهای مالی	۱ مرداد ۱۳۰۲

در تاریخ ۵ مرداد ۱۳۰۲، حسابرس از طریق یکی از کارکنان قدیمی شرکت از وجود تقلب بااهمیتی در صورتهای مالی مطلع می‌شود که مستلزم تعدیل صورتهای مالی است و اگر حسابرس در تاریخ گزارش خود از آن مطلع می‌بود ممکن بود نظر وی تعدیل شود. در نتیجه این موضوع، باید صورتهای مالی اصلاح شود. حسابرس از شرکت می‌خواهد که صورتهای مالی را اصلاح کند. در این مرحله دو حالت ممکن است پیش بیاید:

حالت اول: شرکت در تاریخ ۲۰ مرداد ۱۳۰۲، تمام اقلام صورتهای مالی را اصلاح و به‌روز می‌کند. در این حالت، حسابرس باید تمام روشهای حسابرسی را تا تاریخ جدید گسترش دهد و نسبت به صورتهای مالی اصلاح‌شده، یک گزارش جدید با تاریخ جدید منتشر کند. بدیهی است که تاریخ گزارش جدید حسابرسی نمی‌تواند قبل از تاریخ تایید صورتهای مالی اصلاح‌شده (یعنی ۲۰ مرداد ۱۳۰۲) باشد؛ لذا فرض می‌شود تاریخ جدید گزارش حسابرسی، ۲۱ مرداد ۱۳۰۲ می‌باشد. گزارش جدید حسابرسی باید شامل یک بند در سایر بندهای توضیحی باشد که در آن، به دلیل اصلاح گزارش حسابرسی و به یادداشت توضیحی شماره *** که در آن علت اصلاح صورتهای مالی مطرح شده، اشاره شده است. در این شرایط، حسابرس طبق الزامهای استاندارد حسابرسی ۷۰۵، در صورت لزوم می‌تواند نظر خود را تعدیل کند.

حالت دوم: اصلاح صورتهای مالی توسط شرکت تنها محدود به همین رویداد تعدیلی خاص می‌باشد. به عبارتی در این حالت، تاریخ تایید صورتهای مالی به‌جز در مورد رویداد تعدیلی بالا، همان تاریخ قبلی یعنی ۳۰ خرداد ۱۳۰۲ می‌باشد. این موضوع از طریق یادداشت توضیحی شماره *** در صورتهای مالی توصیف می‌شود. در این حالت، حسابرس باید روشهای حسابرسی را تنها در مورد رویداد مزبور تا تاریخ گزارش جدید اجرا کند. با توجه به این‌که تاریخ کلی تایید صورتهای مالی تغییری پیدا نکرده است، تاریخ گزارش حسابرسی نیز تغییری پیدا نمی‌کند؛ ولی حسابرس باید در گزارش جدید خود بندی در «سایر بندهای توضیحی» درج کند که در آن به دلیل اصلاح گزارش حسابرسی و تاریخ گزارش قبلی حسابرسی (یعنی ۳۱ تیر ۱۳۰۲) اشاره شود و همچنین تصریح شود روشهای حسابرسی در خصوص رویدادهای پس از تاریخ صورتهای مالی، محدود به اصلاحی می‌شود که در یادداشت توضیحی شماره *** صورتهای مالی توصیف شده است.

در این مثال نیز چنانچه شرکت از اصلاح صورتهای مالی خودداری ورزد، حسابرس باید ابتدا هشدار دهد که وی تلاش خواهد کرد تا مانع از اتکای آینده به گزارش حسابرسی شود. اگر به‌رغم این هشدار، شرکت اقدام مناسبی در این خصوص انجام ندهد، حسابرس باید برای جلوگیری از اتکا به گزارش خود، اقدام مناسبی انجام دهد. برای نمونه، از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی که پیش از این از طریق آنها صورتهای مالی و گزارش حسابرسی نسبت به آنها منتشر شده بود، دوباره به استفاده‌کنندگان اطلاع‌رسانی کند که گزارش حسابرسی که پیش از این از این طریق منتشر شده بود، قابل اتکا نمی‌باشد یا این‌که از طریق حضور در مجمع، این موضوع را به اطلاع استفاده‌کنندگان برساند.

پانوش:

۱- تاریخی که مجموعه کامل صورتهای مالی، شامل یادداشتهای توضیحی، تهیه شده است و اشخاص مسئول در واحد تجاری مسئولیت این صورتهای مالی را پذیرفته‌اند.